

BAZI ODUNSU BİTKİLERİN ÇOĞALTMA YÖNTEMLERİ

İĞDE (*Elaeagnus angustifolia*) ve ÜRETİM ŞEKİLLERİ

- Azotu kökünde depolayabilme özelliği sayesinde en verimsiz topraklarda dahi yetişir. Ayrıca kuraklığa dayanıklılığı sebebiyle pek çok türü erozyonla mücadelede kullanılabilir. Yaz kış yeşildir ve yapraklarını döker. Sarı renkli ve nefis kokulu çiçekleri olan bir ağaçtır.
- Zeytine benzeyen meyvesi tatlı ve unludur. En yaygın ve kültüre alınmış türlerden biri kuş iğdesidir (*Elaeagnus angustifolia*) ve bunun aşılı çeşitleri iri meyveli olup sultan iğdesi adıyla tanınır.
- Dünyada özellikle Asya, Avrupa ve Kuzey Amerika'ya yayılmış çok çeşitli iğde türleri bulunmaktadır. En önemli diğer bilinen türlerden ikisi Japon iğdesi (*Elaeagnus umbellata*) ve *Elaeagnus multiflora* (Gumi-Kırmızı iğde) olarak sayılabilir.

- Türkiye’de özellikle Güneydoğu ve İç Anadolu bölgesinde yetişir. Bağ ve bahçe kenarlarında çit bitkisi olarak da kullanılır.

Üretimi:

- İğde çelikle, kök filizleri ile ve tohumdan üretilir.

İstekleri

- Yetişmek için çok özel istekleri yoktur.
- Güneşli sıcak ve kuru yerlerde, çok fakir topraklarda yetişir.
- Kireçli ve tuzlu toprağa dayanıklıdır.
- Denize yakın bahçelerde bile yetiştirmek mümkündür.
- Çiçeklenme dönemi bittikten sonra, yaz ortasında budanmalıdır.

KIZILCIK (Cornus mas) ve ÜRETİM ŞEKİLLERİ

- Kızılcıkgillerden bir ağaç türüdür.
- Kızılcık ağacı kuru, balçıklı topraklarda yetişir, çoğalması tohumlar yardımıyla gerçekleşir.
- **Tohumla üretim:**
Olgunlaşma öncesi veya olgunlaşma sonrası yabani ağaçlara ait meyvelerden çıkarılan tohumlar, doğrudan küçük saksılara veya tohum parsellerine ekilirler. Bu şekilde elde edilen çöğürler, bir sonraki yaz aşuya gelirler.

- Çimlenmeyi uyarıcı işlemler yardımıyla çok sert olan tohum kabuğu yumuşatıldıktan sonra tohumlar katlamaya alınırlar. Bu şekilde 18 ay sonra aşulamaya uygun çöğür elde edilir.

➤ **Aşılama**

- Doğal ortamda bulunan yabani kızılçık ağaçları çiçeklenme öncesi ilkbaharda budanır. Oluşan bir yaşlı sürgünlere T veya yongalı göz aşısı uygulanır.
- Tohumdan elde edilen veya dip sürgünlerinden elde edilen çöğürlerin aşılama yoluyla kızılçık fidanları elde edilir.
- Çeşit değiştirme amacıyla da, budama ile oluşturulan sürgünlere göz aşısı yapılır. Bunun yanında, iki veya daha yaşlı dallara kalem aşısı yapılabilir.
- **(T) göz aşısı** Mayıs-Haziran aylarında sürgün ve Temmuz-Ağustos aylarında durgun aşı şeklinde uygulanır.
- **Yonga aşısı**, T göz aşısına göre daha erken dönemlerde de yapılabilir. Kızılçıkta yapılan aşılardan, zamanlamanın iyi yapılması ve tekniğine uyulması durumlarında çok iyi başarı elde edilir.

Çelikle üretim

- Yapraklanmanın başlangıcından sonra yeni sürgünlerin yaklaşık 30 cm olduğu dönemden başlayarak, yaprakların döküldüğü tarihe kadar uygulanabilen yeşil çelikle çoğaltmadan 3000 ppm Indol Butirik Asit (IBA) uygulaması ile iyi sonuç alınır.
- Yaprakların döküldüğü dönemden, çiçeklenme öncesine kadar olan dönemde alınan yapraksız çelikler ile, 5000 ppm IBA ile köklendirme yapılır.

Daldırma ile üretim

- Kızılcık, daldırma yöntemiyle de çoğaltılır. Ancak bu yöntem ile istenilen sayıda fidan elde edilmesi güçtür.
- Ayrıca, daldırma ile elde edilen fidanlar, geç meyveye yatarlar.

Photo copyright Henriette Kress
<http://www.henriettes-herb.com>

Punica granatum (Süs Narı)

- **Familyası:** Lythraceae
- **Anavatanı:** Orta Doğu, Kafkasya, Çin ve Türkiye
- 5-6 m boy, 4-5 m tepe tacına sahiptir.
- Genellikle yatay şekilde dallanma gösterir ve gövde grimsi kahverengidir.
- Çiçekleri kırmızı renktedir. Mayıs ayında çiçeklenmeye başlar.

Punica granatum (Süs Narı)

- **Isı, Nem İsteği:** Nemli ortamları, aydınlık ve güneşli yerleri sever. Direkt güneş ışığına maruz kalmamalıdır. 5C'nin altında bulundurulmamalıdır.
- **Çoğaltılması:** Çelik ve tohumla üretilir. Tohumla üretim için Mart-Nisan ayları uygundur. Çelikle üretimi için uygun zaman Haziran sonu-temmuz başıdır.
- **Çimlenme ve Köklenme Sıcaklığı:** 16-18C'dir
- **Gübreleme:** Meyve döneminde gübrelemeye önem verilmelidir.
- **Sulama isteği:** Dinlenme süresinde 15 günde bir sulanır. Vereceği yeni sürgünler ve çiçeklenme açısından yararlıdır. Büyüme ve çiçeklenme sürecinde ise toprak kurudukça sulama yapılmalıdır.
- **Budama:** Zayıf ve çok uzamış tüm sürgünler Şubat sonu-Mart başında budanmalı ve sık dallar seyreltilmelidir.

Prunus cerasifera 'Pissardii' (Süs Eriği)

- **Familyası:** Rosaceae
- **Anavatanı:** Avrupa
- Yaprak döken ağaç formundadır.
- Koyu kırmızı yaprakları daha sonra koyu erguvani olur.
- İlkbaharda yapraklanmadan açan çiçekleri yarı katmerli, kırmızı renkli.
- Boy; 8-10 m'dir. Çap; 4-5 m'dir.

- Tohum, elik ve daldırma ile üretilir. Tohum ile üretiminde meyvenin etli kısımlarından çıkarılan tohumlar hemen veya katlamaya alınarak ilkbaharda ekilir. Yaz sonunda son yıl sürgünlerinden alınan 10-15 cm. uzunluğundaki yarı odunlaşmış çelikler i , kalem ve göz aşıları ile üretilir.
- Meyveleri küremsi, kırmızı renkli, 2-3 cm. apında, tatlı ve sulu olup yenir. Nisan'da açan çiçekleri koyu pembe veya beyazımsı renkli ve çok sayıdadır.
- Humusiu, drenajı iyi, normal bahçe toprağında iyi gelişir.
- Genel olarak ılıman iklimlerde yetişir. Düzenli sulama ister.

Bilimsel sınıflandırma

Alem: Plantae

Bölüm: Angiosperm,

Sınıf: Magnoliopsida

Familyası: Rosaceae

Cins: Prunus

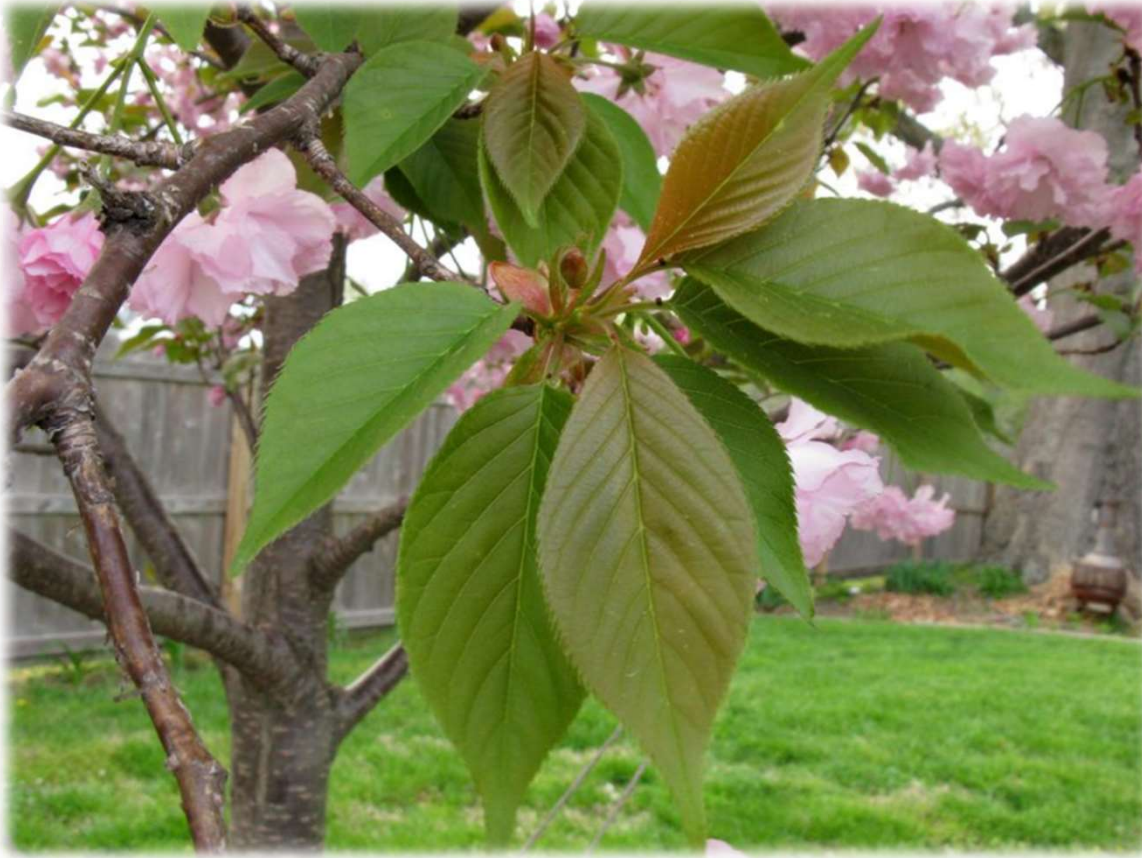
Türkçe adı: Süs kirazı

Tür: *Prunus serrulata* "kanzan"

Takım: Rosales

Prunus serrulata "Kanzan" Nisan sonu ile Mayıs başında açan pembe renkli katmerli çiçekleri vardır. Yaprakları önceleri bakır kırmızısı veya kırmızımtırak kahverengi, olgunlaşınca üstü kırmızımsı, altı mavi yeşil renklidir. Her türlü toprakta yetişebilir. Özellikle su tutmayan kireçli topraklarda iyi gelişim gösterir. Yarı gölge veya güneşli olan alanlarda iyi gelişim gösterir. Ayrıca rüzgardan korunaklı ortam, çiçeklerin korunmasını sağlayabilir. Çiçekler bittikten hemen sonra budanması yapılır. Diğer zamanlardaki budamalar gri yaprak hastalığına sebep olabilir.

Tohum, elik ve aşı ile üretilmektedir. Tohumların soğuk katlamaya alındıktan sonra ekilmesi gerekmektedir. Çelikle retim de ise yarı odun çeliği ya da odun çeliği kullanılmalıdır. Aşı yöntemi olarak da kalem veya göz aşı kullanılır.

Spiraea
Vanhouttei
(Keçi Sakalı)

Spiraea vanhouttei (Keçi Sakalı)

Spiraea vanhouttei rosaceae
(gülgiller) familyasındandır.
Yetiştirilmesi en kolay süs
çalılarındanandır.

Spiraea vanhouttei (Keçi Sakalı)

Oldukça gösterişli beyaz çiçekleri Nisan – Mayıs ayında açar. Güneşli yerlerde yetişir. Dalları toprağa doğru kıvrılarak iner(2).

Spiraea vanhouttei (Keçi Sakalı)/Üretim tekniği

ÇELİK İLE ÜRETİM:

Çelikler değişik zamanlarda ve değişik tiplerde hazırlanır.

ODUN DAL ÇELİĞİ İLE:

Ekim-kasım aylarında 15 cm uzunluğunda hazırlanan odun çeliklerinin köklendirilmesi ile olur.

Alınan çelikler herhangi bir hormon ile muamele edilmeden açık araziye dikilir. İlkbaharda köklenen çelikler sonbaharda şaşırtılır(1).

BİLİMSEL SINIFLANDIRMA

ALEM: Plantae

BÖLÜM: Kapalı Tohumlu

SINIF: Çift Çenekli

TAKIM: Ranunculales

FAMİLYA: Berberidaceae

CİNS: Berberis

TÜR: Berberis thunbergii

Morfolojik Özellikler

Çalı formundadır. Orta hızda büyür.
Maksimum 2-3 m. boy yapar.

Kök Yapısı

Yoğun saçak kök sistemi
geliştirir.

Dal Yapısı

Dalları köşeli, kırmızımsı
kahverengi ve dikenlidir.

Çiçek Yapısı

Mayıs ayında açan çiçekleri hermafrodit ve sarı renkli olup tek tek ya da 2-5 tanesi bir arada bulunur.

Yaprak Yapısı

Yaz yeşili yaprakları 1-2.5 cm. uzun, koyu karmen kırmızısı renginde ve sonbahar renklenmesi koyu kırmızı renktedir. Yapraklar uzun süre bitki üzerinde kalır. Sürgünler kızıl kahve renkli ve köşelidir.

Meyve Yapısı

Meyve parlak, koyu kırmızı renkli, 8 mm. uzun, elips biçiminde ve çok sayıdadır. Kış boyunca dallarda kalır.

Tohum Yapısı

Meyve içinde tek tohum bulunur. Tohum toplama zamanı eylüldür. 1 kg.daki tohum sayısı 62.000-83.000 adet, ortalama çimlenme % 91'dir.

Ekolojik İstekler

- Gölge-yarıgölge bitkisidir.
- Bol güneşli yerlerde, gölge çevrelerde yetişir.
- Soğuk iklim şartlarına dayanıklıdır.
- Donlara dayanıklıdır. Hemen hemen her toprakta yetişebilir, iyi drenajlı, rutubetli ve kumlu, balçık topraklarda optimal gelişim gösterir.
- Kuru, tuzlu, asidik ve ağır killi topraklara da uyum gösterir, kireçli topraklardan kaçır.

Üretim

- Tohumlar doğrudan doğuya sonbaharda veya 6-13 haftalık soğuk katlamanın ardından ilkbaharda ekilir.
- Ayrıca ilkbaharda ve sonbaharda çelikle üretilir.
- Köklendirmede I hormon kullanımı başarıyı artırır.

Kaynaklar

1. Anonim 2016a. Web Sitesi: http://www.fidanistanbul.com/urun/2981_prunus-cerasifera-pissardii,-sus-erigi,-saksida,-80-100-cm.html . Eriřim Tarihi:20.05.2017
2. Anonim2016b. Web Sitesi: <http://www.bitkivecicek.com/keci-sakali-spirea> . Eriřim Tarihi : 21.05.2017
3. Anonim2016c. Web sitesi: <http://www.bitkivt.itu.edu.tr/vt/report.php?sor=388> . Eriřim Tarihi :21.05.2017
4. Anonim2016d. Web Sitesi: <http://bitkilercicekler.blogspot.com.tr/>
5. Anonim2016e. Web Sitesi: <http://mevsimlikcicekbakimi.blogspot.com.tr/> . Eriřim Tarihi : 23.05.2017
6. Anonim2016f. Web Sitesi : <http://www.agaclar.org/agac.asp?id=886> Eriřim Tarihi : 24.05.2017